

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Per quos actus meruerit Christus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Christi efficacem non semper fuisse implenam. potuerit, quod, inquit ille, de humanâ voluntate dici debet, & de actu efficaci eiusdem, cum etiam divina voluntas quoad actus inefficaces effectum non sortiatur. Propter hoc Caietanus quæst. 13. art. 4. & Vasquez disp. 58. c. 2. aiunt hanc voluntatem Christi fuisse efficacem, & consequenter voluntatem ejus efficacem non semper fuisse implenam quoad ea, quæ erant per alios facienda.

VIII. Respondeo tamen, voluntatem illam non fuisse omnino efficacem: ad illud Agathonis dico, non inde præcisè Pontificem deducere argumentum, propterea fuisse in Christo humanam voluntatem, quia fuit aliqua voluntas, quæ non sortita est effectum, sed quæ non potuit fortiri, id est, quæ positis omnibus ex parte sui ad opus requisitis, adhuc non habuit vires ad illud efficiendum, præsertim si dependeat illud in executione ab aliis, in quos naturalem potestatem non habuit Christi voluntas. Hoc autem de divinâ voluntate dici non potest, utpote quæ ita in suâ potestate habet creaturas omnes, ut possit eas quocumque velit inflectere, & ad quævis munera uti pro libito. De Deo proinde nunquam dici potest non effecisse id quod volebat, & quod illius voluntas in actu primo non potuit seu non habuit vires sufficientes, ex quo patet optimè probare Pontificem esse in Christo aliam voluntatem præter divinam.

IX. Addo Synodum & Pontificem collegisse duas in Christo voluntates, tum ex modo, quo Christus verba illa in horto protulit, cum tristitiâ scilicet & timore, quorum affectuum non est capax voluntas divina; tum quod oraverit verba proferendo: *Pater si possibile est, &c.* Oratio autem in divinam voluntatem cadere non potest: tandem ex verbis ipsis, dicit enim Christus: *Non mea voluntas, sed tua fiat*, ubi apertè distinguuntur duæ voluntates.

SECTIO TERTIA.

Per quos actus meruerit Christus.

I. Hæc sola quaestio circa meritum Christi nobis discutienda restat, reliqua enim omnia ad illud spectantia tractavimus disputatione 47. præcipuè sectione tertiâ, in illâ enim disputatione fusè dictum est de merito Christi, declaratumque quid sibi, quid nobis, quid antiquis Patribus, quid Matri meruerit: Hanc verò quaestionem in hunc locum distuli.

II. Sermo autem est de voluntate humanâ Christi, & actibus ab eâ elicitis, per increatam enim voluntatem nihil mereri potuisse certum apud omnes est, tum ob alias rationes, tum quia meritum est inferioris respectu superioris, Deus autem sibi inferior non est, nec una persona divina respectu alterius, præsertim cum voluntas & operationes omnes libera, quæ ad meritum necessariò requiruntur, sint omnibus communes.

III. Difficultas solum est in præsentî: Utrum meruerit Christus per actus amoris Dei, per aliam enim virtutum operationes meruisse jam diximus, cum nihil obset nisi præceptum, quod tamen libertatem in Christo sufficientem ad meritum non sustulisse supra ostendimus.

IV. Pater Vasquez disp. 74. cap. 3. ait, Christum per actus amoris Dei nihil meruisse. Ratio ipsius est: Quia cum libertas requiratur ad meritum non sustulisse supra ostendimus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

tum, anima Christi, cum à primo conceptionis instanti viderit Deum, non potuit eum non amare, consequenter per actus amoris non meruit.

Dicendum nihilominus cum Sancto Thoma hic, quæst. 19. art. 3. Suarez disp. 39. sect. 2. Valentia quæst. 19. puncto 2 & aliis, meruisse Christum etiam per actus amoris Dei. Ratio est, primò, cum enim Christus habuerit scientiam, non solum beatam & intuitivam Dei, sed etiam abstractivam, utraque est apta ad fundandum amorem, ut enim diverso modo cognitiones tendunt in objectum, ita & potest ad ipsas sequi amor diversus, eadem enim diversitas objectiva, quæ relucet in cognitionibus, relucere etiam potest in actibus amoris ad eas consequentes, sicut namque quòd plures videntur in Deo creaturæ, eò perfectius videtur Deus, & consequenter amatur, ita quando in modo cognoscendi est tanta diversitas, ut hic contingit, magna esse debet diversitas in modo amandi. Confirmatur: Nam non videtur major ratio cur cognoscat Deum duplici cognitione, quam quòd duplici amore eum amet.

Dices: Posito quod Christi anima viderit Deum, non potuit eum non amare, ergo quod duobus actibus illum amet, cum non necessitetur, nisi ad unum solum, parum referret ad meritum. Respondeo negando consequentiam: Esto enim non tantum conferat ad laudabilitatem & meritum, amare Deum hic & nunc pluribus actibus dum necessariò quis illum debet amare, ac si nullam omnino ad hoc haberet necessitatem, non tamen est dubium, quin sicut laudem mereretur is, qui cum amare debeat, amat intensius, quam cogitur, ita & qui extensius, seu qui plures actus elicit.

Dicendum secundo, per actus etiam charitatis ortos ex visione beatificâ Christum meruisse. Aliqui conclusionem hanc ita defendunt, ut illum ipsum actum, quo Christus & beati amant Deum, dicant necessariò esse etiam amorem proximorum, sicque licet ad Deum terminetur necessariò, ad hos tamen terminari liberè, sicut, inquit, idem actus voluntatis divinæ est amor necessarius respectu Dei & attributorum ipsius, respectu tamen rerum creaturarum liber.

Sed hoc videtur difficile, ut nimirum idem indivisibilis actus simul liber sit & necessarius, cum in hoc involvi videatur aperta contradictio, nempe ita procedere actum illum à voluntate, ut sit in potestate voluntatis illum cohibere, qui est conceptus actus liberi, & ut hoc non sit in illius potestate, quæ est essentia actus necessarii. Quod autem additur de voluntate liberâ Dei, est in se summum mysterium, nec extendi debet ad voluntatem creatam, præsertim cum ob rei difficultatem negent multi posse Deum aliquid velle liberè sine mutatione aliquâ in creaturis factâ.

Secundo itaque dicunt alii: Possè amorem ortum etiam ex visione beatâ esse liberum & laudabilem. Ponunt itaque per visionem beatam representari Deum, & in illo creaturas, quo posito asserunt, licet quidem beatus videns Deum necessitetur ad amanda intrinseca, quæ in Deo videt, nempe Deum ipsum, non tamen extrinseca, videlicet creaturas: unde inquit, si eliciat actum, quo amet Deum & creaturas, facti plus quam necessitas visionis exigat: ita Valentia quæst. 19. p. 2. Moncaus disp. 9. sect. 9. Lugo disp. 27. num. 4. & alii, quæ sententia jam magis declarabitur.

F f

Quoad

per actus amoris Dei nihil meruisse.

V. Probabilissimum tamen est Christum meruisse per actus amoris Dei.

VI. Quamvis Christus per amorem ortum ex visione beatificâ non potuerit non amare Deum, alius tamen amor fuit omnino liber.

VII. Meruit etiam Christus per actus amoris ortos ex visione beatificâ.

VIII. Hoc tamen dici nullo modo potest, eundem scilicet actum simul esse liberum & necessarium.

IX. Dicunt alii ideo actum amoris beatifici esse posse meritum, quia potest esse vel de Deo tantum, vel simul cum creaturis.

TOM. II.

X. Ostenditur actum amoris Dei virtutem ex visione beatificam posse esse liberum.

Quoad hoc in primis cenfeo, posse actum amoris ortum ex visione beatâ esse liberum; si enim beatus videns Deum ex multis actibus, vel solo numero distinctis, quos cognoscit se posse elicere illo instanti, eligat hunc potius, quam illum, clarum videtur illum actum esse liberum, esto enim necessitetur ad amandum Deum, non tamen ad amandum hoc numero actu, si plures sint in illius potestate, ergo hic actus ita elicitur, ut poterit non elici, & consequenter elicitur liberè.

XI. Vltimus declaratur quo pacto actus amoris ortus ex visione Dei possit esse meritorium.

Secundò mihi etiam videtur probabile, posse dari actum amoris ortum ex visione beatâ, qui non liber tantum sit, sed meritorius, in prædicto enim casu, cum hi actus sint valdè diversi, nempe amare Deum solum, & amare illum simul cum creaturis, actus ille, quo beatus Deum & creaturas amat, plus facit quam ex necessitate cogatur, cum ex vi visionis præcisè non teneatur per actum amoris ferri in creaturas, ergo licet ille actus qui fertur in Deum solum, non sit meritorius, is tamen, qui simul fertur ad creaturas potest esse meritorius, cum ad hoc beatus non cogatur. Sicut si quis necessariò dare Petro debeat nummum aureum vel argenteum, etsi necessitetur ad alterum, si tamen det aureum meretur laudem & gratitudinem ex parte Petri quoad illud, quo nummus aureus excedit argenteum.

XII. Neque ex hac assertione sequitur actum illum esse simul liberum & necessarium.

Dices, hinc sequi contra supradicta, actum illum esse simul necessarium & liberum, cum ut est amor Dei procedat à voluntate necessariò, ut amor creaturarum liberè. Respondeo, hunc actum simpliciter & adæquatè esse liberum, cum simpliciter potuisset non elici, optimè enim stat indeterminata necessitas ad aliquid in genere, & tamen in particulari liberè posse illud haberi, sicut quivis necessariò est in aliquo loco, in quovis tamen loco in particulari est liberè. Et, si ulterius quis inferat esse actum illum meritorium & non meritorium, quæ non minùs sunt contradictoria, quam liberum & necessarium: negatur sequela, simpliciter enim est meritorium, ad hoc enim sufficit quod sub unâ ratione habeat quòd sit meritorium, ut in exemplo nummi aurei proximè ostensum est. Et eodem modo probare quis posset quemvis actum liberum voluntatis esse liberum, & non liberum, vitalem & non vitalem, cum in quantum ens est, aut

Nec etiam sequitur prædictum actum esse meritorium & non meritorium.

accidens nec liber sit, nec vitalis, sic enim omnia entia, & accidentia libera essent & vitalia. ut ergo actus ille sit meritorius, sufficit quòd ita elicitur ut poterit non elici, & aliquid addat vel ex parte objecti, vel modi tendendi, ad quod non habebat necessitatem.

Quando autem dicimus actum amoris prout fertur in creaturas esse liberum, intelligimus de actu, qui directè in eas foratur, volendo scilicet eas actu ponendas esse à parte rei, ut ad gloriam Dei faciunt, volendo nimirum ut homines in terrâ ipsum benè agendo honorent, ut Sancti in cælo ipsum laudent, &c. non autem loquimur de indirectâ tendentiâ in creaturas, sic enim qui amat omnipotentiam Dei amare necessariò debet creaturas tanquam illius terminum, ipso facto enim quòd vult Deo omnipotentiam, vult etiam illi creaturas, saltem eo modo, quo omnipotentia illas respicit.

Hinc à fortiori constat, actum illum ortum ex visione beatâ, quo Christus amaret creaturas propter Deum, ita ut Deus sit solum finis cui, non eius gratia, sicut in priori actu, posse esse liberum & meritorium. Nec in hoc multo major est difficultas, quam de actu, quo amamus creaturas propter Deum in viâ, ex parte enim objecti eodem modo tendunt hi duo actus, & per Deum, sola diversitas est quòd sequatur diversas cognitiones. Quando verò Theologi dicunt visionem beatificam tollere indifferentiam ad amandum Deum, & amorem beatificum semper esse necessarium, solum volunt esse necessarium hoc sensu, nempe quòd beatus non possit non ipsum amare, non tamen ita ut simpliciter tollatur indifferentia ad hunc actum potius, quam illum ex multis possibilibus.

Ultimò hic quæri potest, an Christus per actus naturales in entitate virtutum acquiratarum meruerit. Ad quoad hoc eadem est difficultas de Christo, & aliis iustis, spectatque ad materiam de gratiâ, vel merito, ubi qui concedunt actum naturalem in substantiâ elicitum ab homine in gratiâ existente, sufficere ad præmium supernaturale, hic idem dicunt de Christo, qui verò id negant, hic procedunt consequenter: quam quæstionem latè discussi Tomo præcedente, disp. 113. sectione decimâ, & sequentibus.

XIII.

De quo actu amoris erga creaturas, orti ex visione beatificâ, in præsentiloquatur.

XIV.

Quid dicendum de actu amoris beatifici, quo Christus amaret creaturas propter Deum.

XV.

Vtrum Christus per actus in entitate naturales virtutum acquiratarum meruerit, deorsum sunt Theologorum sententia.

